

ГАДЖІЄВА АРЗУ,

юрист

ORCID ID: 0009-0003-2974-445X

УДК 347.4:347.12

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.2.79>

ЗНАЧЕННЯ РЕФОРМУВАННЯ ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У ВРЕГУЛЮВАННІ ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ У ПОДАТКОВІЙ ТА ФІНАНСОВІЙ СФЕРАХ

Метою статті є обґрунтування значення реформування чинного законодавства України у врегулюванні питань запобігання правопорушень у податковій та фінансовій сферах. Визначено, що в умовах воєнного стану необхідно відмітити прагнення правотворця щодо внесення змін до чинного законодавства України у частині створення умов для оптимізації адміністрування податками. Зроблено висновок, що реформа податкового законодавства, що пов'язується із змінами, внесеними до ПК України впродовж 2020-2024 рр., засвідчила прагнення правотворця щодо забезпечення підвищення ефективності інституту відповідальності за вчинення правопорушень у податковій та фінансовій сферах та досягнення його гармонізації із європейськими та міжнародними стандартами, що виявилось у: встановленні підстав не лише відповідальності платників податків, але і адміністративних органів податкового та митного контролю, податкових агентів, інших суб'єктів; закріпленні владних суб'єктів доказування наявності у особи умисної вини платника податків за вчинення податкового правопорушення; визначенні кола обставин, які пом'якшують фінансову відповідальність платника податків (ст. 112.1 ПКУ), а також звільняють його від такої відповідальності (п. 112.8 ст. 112 ПКУ); зменшення обсягу фінансово-податкової відповідальності у разі наявності в діях порушника пом'якшуючих обставин; диференційованого підходу до встановлення обсягу фінансових санкцій, що корелюється із формою вини порушника; адаптації законодавства до вимог воєнного стану, що засвідчило його гуманізацію та «людиноцентричні» пріоритети. Акцентовано, що подальша діяльність із удосконалення чинного законодавства України з питань застосування відповідальності за вчинення правопорушень у податковій та фінансовій сферах сприятиме вирішенню стратегічних задач із розбудови конкурентоспроможної, інвестиційної привабливої, співмірної та справедливої податкової системи.

Ключові слова: відповідальність, нормативно-правове регулювання, публічний інтерес, публічні фінанси, податкові правопорушення, фінансові правопорушення.

Hadzhiieva Arzu The significance of reforming the current legislation of Ukraine in regulating the issues of preventing offenses in the tax and financial spheres

The purpose of the article is to substantiate the significance of reforming the current legislation of Ukraine in regulating the issues of preventing offenses in the tax and financial spheres. It is determined that in conditions of martial law, it is necessary to note the desire of the legislator to make changes to the current legislation of Ukraine in terms of creating conditions for optimizing tax administration. It is concluded that the reform of tax legislation, which is associated with the changes made to the Tax Code of Ukraine during 2020-2024, demonstrated the desire

of the legislator to ensure increased efficiency of the institution of liability for committing offenses in the tax and financial spheres and achieve its harmonization with European and international standards, which was manifested in: establishing the grounds for the liability not only of taxpayers, but also of administrative tax and customs control bodies, tax agents, and other entities; establishing by the authorities the right to prove the presence of intentional guilt of a taxpayer for committing a tax offense; determining the range of circumstances that mitigate the financial liability of a taxpayer (Article 1121 of the Tax Code of Ukraine), as well as exempting him from such liability (Clause 112.8 of Article 112 of the Tax Code of Ukraine); reducing the amount of financial and tax liability in the event that the actions of the offender contain mitigating circumstances; a differentiated approach to establishing the amount of financial sanctions, which correlates with the form of the offender's guilt; adapting the legislation to the requirements of martial law, which has demonstrated its humanization and "people-centric" priorities. It is emphasized that further work on improving the current legislation of Ukraine on the application of liability for committing offenses in the tax and financial spheres will contribute to solving strategic tasks for building a competitive, investment-attractive, proportionate and fair tax system.

Key words: *responsibility, regulatory and legal regulation, public interest, public finances, tax offenses, financial offenses.*

Постановка проблеми. Податкове законодавство України, що існувало до моменту ухвалення Податкового кодексу у 2010 році характеризувалось проблемою невідповідності його норм вимогам, що містились у Конституції України, в цілому, і зокрема – щодо дотримання ряду основоположних засад функціонування податкової системи (а саме, забезпечення реалізації принципів рівності та справедливості, дотримання однозначності тлумачення норм чинного та перспективного законодавства та застосування заходів фінансово-правової відповідальності) [1, с. 29-31].

Стан наукової розробки проблеми. Встановлення механізмів відповідальності за вчинення податкових та фінансових правопорушень досліджувалось у наукових розробках таких вчених, як Л. Воронова, М. Кучерявенко, О. Музика-Стефанчук, А. Монаєнко, О. Орлюк, та ін.. Однак в умовах постійних трансформацій суспільних відносин вивчення проблематики дослідження змісту та сутності відповідальності за вчинення фінансових та податкових правопорушень не втрачає своєї актуальності.

Метою статті є обґрунтування значення реформування чинного законодавства України у врегулюванні питань запобігання правопорушень у податковій та фінансовій сферах.

Виклад основного матеріалу. Акцентуємо, що на момент прийняття ПК України чинне законодавство України складалось із майже 50 законодавчих актів, що регулювали податкову та фінансову системи України, однак при цьому була наявною інформація зниження ефективності функціонування системи адміністративного контролю та нагляду у досліджуваних сферах суспільних правовідносин. Податковий кодекс України став тим необхідним нормативним інструментом, що був здатен сприяти мінімізації проявів податкових та фінансових правопорушень [2, с. 419]. Е.С. Дмитренко одним із шляхів зменшення кількості таких правопорушень вважала прийняття єдиного законодавчого акту, де б дістали своє визначення як фінансово-правова санкція взагалі, так і її різновиди [3, с. 331; 4, с. 29]. Податковий кодекс України став тим нормативно-правовим актом, де було визначено основоположні засади податкової системи, встановлено принципи відносин, що виникають, змінюються та припиняються в її межах, та обґрунтовано підстави для застосування фінансової та податкової відповідальності [5, с. 128-134; 6, с. 145; 7, с. 8; 8, с. 138-150; 9 та ін.].

Нормативними цілями ухвалення ПК України стали : «визначення принципів побудови податкової системи, демократизація податкової служби, визначення правового статусу платника податку, створення сучасного механізму адміністрування податків із ефективним порядком застосування фінансових санкцій до порушників податкового законодавства» [10].

Необхідно підтримати підхід, визначений у публікаціях О.В. Майстренка, де наголошується про здатність ПК України забезпечити стабільність податкової системи та урівноважити статуси її учасників [11].

До цілей ухвалення ПК України М.К. Смакограй відносить досягнення завдання із гармонізації податкового законодавства України до міжнародних та європейських стандартів, в тому числі у сфері застосування заходів податкової та фінансової відповідальності [12, с. 105].

Варто акцентувати, що кодифікація податкового законодавства України була достатньо тривалою у часі, що пов'язувалась із розробкою та проходженням його проєктом у декількох читаннях [13; 14; 15; 16].

Нормативна структура ПК України має бути охарактеризована як акт, що складається із XX розділів, де врегульовані такі предметні сфери, як: основні принципи оподаткування, права і обов'язки платників податків, порядок адміністрування податків, а саме – загальнодержавних податків - податку на доходи фізичних осіб (ПДФО), податку на додану вартість; акцизного податку; екологічного податку; рентної плати; мита, - та місцевих податків – податку на майно; єдиного податку, - а також місцевих зборів, де виділено збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір.

В межах ПК України врегульовано питання трансфертного ціноутворення, нарахування податкової знижки, підстави для застосування спрощеної системи оподаткування, встановлюються засади адміністрування податків та контролю за сплатою податків; визначається механізм відповідальності за порушення податкового законодавства; описується сутність та зміст процедури нарахування податкового боргу; визначаються механізми проведення податкових перевірок та межі оскарження рішень контролюючих органів; закріплюються засади міжнародне оподаткування та співробітництва.

За експертною оцінкою не врегульованими чи неналежним чином вирішеними залишаються такі питання щодо нормативної побудови ПК України, як доцільність відокремлення глави 11, присвяченої питанням відповідальності та у глави 12, присвяченої процедурі нарахування та справляння пені, які за обґрунтованими пропозиціями окремих вчених є необхідним об'єднати, доповнивши положення про відповідальність адміністративних органів у податковій та фінансовій сферах, а також встановивши підстави для застосування звільнення від фінансово-правової відповідальності за податкові правопорушення [17, с. 41-42]. Е.С. Дмитренко обґрунтовує необхідність запровадження до української правової системи такої категорії, як «фінансово-правовий штраф» та «фінансово-правова пеня»; крім того вченою висувається пропозиція, з якою варто погодитися щодо доцільності унормування застосування за результатами податкових перевірок правового штрафу або фінансово-правової пені, вибір яких залежить від характеру вчиненого правопорушення та обсягу вини суб'єкта правопорушення [18, с. 22].

У публікаціях О.І. Баїк визначено за необхідне доповнити глави 11 ПК України положення про визначення віку настання фінансової відповідальності, що на обґрунтування дослідниці вимагає нормативного закріплення дефініції «фінансової відповідальності за порушення податкового законодавства» , а також встановлення порядку її застосування [2, с. 420].

Ідея реформування нормативного змісту глав 11-12 ПК України визначена у публікаціях К.М. Смакограя [19, с. 254-257].

До змісту глав 11-12 ПК України було внесено ряд змін відповідно до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» [20], Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів

України щодо забезпечення збору даних та інформації, необхідних для декларування окремих об'єктів оподаткування» [21], Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» від 30.11.2021 р. № 1914-IX [22], Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо платіжних послуг» [23], Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» [24], Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо імплементації міжнародного стандарту автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки» [25], Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо врахування положень Рекомендацій Ради Організації економічного співробітництва та розвитку стосовно податкових заходів для подальшої боротьби з підкупом іноземних посадових осіб у міжнародних ділових операціях» [26], Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо вдосконалення онлайн-комунікації з платниками податків та уточнення окремих положень законодавства» [27], та інших законодавчих актів.

Так, одним із суттєвих уточнень, що відбулись у зв'язку із ухваленням Законів № 466-IX стало визначення податкового правопорушення – як «протиправного, винного (у випадках, прямо передбачених ПК України) діяння (дія чи бездіяльність) платника податку (в тому числі осіб, прирівняних до нього), контролюючих органів та/або їх посадових (службових) осіб, інших суб'єктів у випадках, прямо передбачених ПК України. Діяння вважаються вчиненими умисно, якщо існують доведені контролюючим органом обставини, які свідчать, що платник податків удавано, цілеспрямовано створив умови, які не можуть мати іншої мети, крім як невиконання або неналежне виконання вимог, установлених ПК України та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи» [20].

Застосування заходів фінансово-податкової відповідальності відповідно до наявності «встановлення контролюючими органами вини осіб» [20].

До статті 110 ПК України також було внесено ряд змін, що стосувались визначення кола суб'єктів, які притягаються до відповідальності за вчинення правопорушень.

Створює загрози для забезпечення ефективності застосування заходів відповідальності за вчинення правопорушення у податковій та фінансовій сферах положення статті 112.2 ПК України, де зазначено, що умовами застосування відповідальності є наявність зобов'язання, що покладається на орган податкового контролю щодо доведення наявності у порушника умислу на вчинення порушення, що має проявлятися у доведенні у особи можливості усунути делікт, тобто довести здатність платника податків діяти добросовісно, розумно та з належним рівнем обачливості. Натомість у роз'ясненні, наведеному у листі ДПС «Щодо визначення вини платника податку, контролюючих органів та/або їх посадових (службових) осіб, інших суб'єктів та умисності діяння у податкових правопорушеннях» від 31.12.2020 р. № 24242/7/99-00-20-01-02-07 встановлено, що умовами притягнення платника податків до фінансово-податкової відповідальності має визнаватися наявність у порушника цілей щодо: утворення умов, за яких фіктивні операції розуміються як реальні; неналежності мети вчинення господарської діяльності, що свідчить про відсутність економічного та підприємницького інтересів у особи на здійснення тих чи інших операцій; наявності дефектів у податкових правовідносинах [28].

Важливими стали зміни, внесені до п. 112.6 ПК України щодо притягнення або звільнення особи від фінансової відповідальності за вчинення податкового правопорушення, що не звільняє її від виконання податкового обов'язку, а також іншого обов'язку, передбаченого ПК України, порушення якого стало підставою для притягнення до відповідальності [25], що стало закріпленням в нормах податкового законодавства такого конституційного принципу, як принцип «non bis in idem», встановленого ч. 1 ст. 61 Конституції України [29].

Варто підкреслити, що лише у 2020 році відбулось на законодавчому рівні закріплення переліку обставин, що встановлюють коло обставин, що пом'якшують чи обтяжують

фінансово-податкову відповідальність, а також звільнять від останньої, що було закріплено у статті 112.8 ПК України, та у нормах статті 112-1 ПК України.

Варто акцентувати, що перелік обставин, що пом'якшує відповідальність, є невичерпним, що розширює підстави для суб'єктивного ухвалення рішення контролюючого органу у податковій справі, що відтак створює умови для розширення обсягу можливих корупційних ризиків.

До кола змін, що сприятиме підвищенню ефективності застосування штрафних (фінансових) санкцій необхідно віднести зміни до статті 113 ПК України, де відбулось закріплення граничних строків застосування штрафних санкцій до платників податків (стаття 113.1); підстав зупинення перебігу строку давності для застосування таких санкцій (стаття 113.2); механізму застосування зазначених санкцій у разі вчинення платником податків двох або більше порушень іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи (стаття 113.3); відновлення перебігу строку давності для застосування цих санкцій (стаття 113.5) [10].

При цьому вірним є обчислення строків застосування фінансово-податкової відповідальності, що має починатися із дати фактичної сплати узгодженої суми податкового зобов'язання [30].

До новел ПК України, які покликані запобігти корупційним ризикам та підвищити ефективність застосування заходів фінансово-податкової відповідальності є зменшення на 50% розміру штрафу від встановленого відповідною статтею ПКУ (ст. 113.6) [20].

Питання відповідальності контролюючих органів, що призвели до виникнення складу правопорушення у податковій чи фінансовій сферах, вирішується відповідно до статті п. 114.5 ПК України, однак вирішується неоднозначно, через відсутність унормування шкідливого впливу, що може настати внаслідок воєнного чи надзвичайного стану, що може призвести до бездіяльності контролюючих органів.

До важливих норм, що були змінені у 2023 році необхідно віднести положення статті 121.2 ПК України, де відбулось закріплення фінансово-податкової відповідальності платників податків, інших відповідальних осіб за ненадання відповідей, документів на запити контролюючих органів [25], що визначило прагнення української держави щодо належної гармонізації вимог міжнародного законодавства щодо забезпечення стандарту автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки, Загального стандарту звітності (CSR) та необхідністю обміну податковою інформацією з компетентними органами іноземних юрисдикцій на їх запит.

Зміни до ст. 124 ПК України відбулися у зв'язку із прийняттям Закону України «Про платіжні послуги», що обумовило потребу встановлення підстав фінансово-податкової відповідальності за порушення строку зарахування податків до бюджетів (державних цільових фондів) банку, органу казначейського обслуговування бюджетних коштів, небанківського надавача платіжних послуг, емітента електронних грошей з їх вини [31; 32].

В ході реформи податкового законодавства України у 2022 році була вирішена проблема неврегульованості фінансової відповідальності податкових агентів платників єдиного податку третьої групи шляхом доповнення ПК України окремою статтею 126⁻¹ «Порушення правил утримання та сплати (перерахування) податків податковими агентами платників єдиного податку» [33].

Прогресивними є положення статті 128 ПК України, які встановлюють зміст та систему податкових правопорушень контролюючих органів. Зокрема, під податковим правопорушенням контролюючих органів необхідно розуміти «дії чи бездіяльність та протиправні рішення контролюючого органу, а також їх посадових та службових осіб, вчинення яких є підставою для відшкодування шкоди особам, права яких були порушені».

Аналіз змісту положень ПК України свідчить про наявність таких недоліків, як: переважаність балкетними та відсилочними нормами; нечіткість окремих положень податкового законодавства; недостатній рівень узгодженості з іншими нормативно-правовими актами; обмеженість прав платників податків; фіскальна спрямованість норм; недостатній

рівень стимулювання інвестиційної активності; наявність проблем в адмініструванні податків.

До позитивних характеристик триваючої реформи податкового законодавства України необхідно віднести : поступові процеси його гармонізації із міжнародними та європейськими стандартами; його адаптація до умов воєнного стану через збройну агресію росії [34;35], зокрема у частині надання можливості звільнення від відповідальності платників у разі відсутності умов у них для належного та своєчасного справляння загальнообов'язкових зборів та сплати податків, а також щодо належного подання звітної документації, здійснення реєстрації податкових накладних та розрахунків коригування, акцизних накладних (п. 69.1 Перехідних положень до ПК України) [36].

В ході запровадження вимушених заходів із підтримки стабільності податкової системи було запровадження коло обставин щодо звільнення платників єдиного податку третьої групи від відповідальності за несвоєчасне виконання податкових обов'язків за таких умов: граничний термін виконання таких обов'язків припадає на період починаючи з 24.02.2022 р. до дня переходу таких платників на оподаткування єдиним податком третьої групи за ставкою 2 % за умови виконання ними таких податкових обов'язків; податкові накладні (розрахунки) коригування мають мати реєстрацію в Єдиному реєстрі податкових накладних; подання звітності, сплати податків протягом 60 календарних днів з дня переходу на систему оподаткування, на якій такі платники податку перебували до обрання особливостей оподаткування єдиним податком за ставкою 2 % п. 2 [37].

Висновки. В умовах воєнного стану необхідно відмітити прагнення правотворця щодо внесення змін до чинного законодавства України у частині створення умов для оптимізації адміністрування податками.

Отже, реформа податкового законодавства, що пов'язується із змінами, внесеними до ПК України впродовж 2020-2024 рр., засвідчила прагнення правотворця щодо забезпечення підвищення ефективності інституту відповідальності за вчинення правопорушень у податковій та фінансовій сферах та досягнення його гармонізації із європейськими та міжнародними стандартами, що виявилось у: встановленні підстав не лише відповідальності платників податків, але і адміністративних органів податкового та митного контролю, податкових агентів, інших суб'єктів; закріпленні владних суб'єктів доказування наявності у особи умисної вини платника податків за вчинення податкового правопорушення; визначенні кола обставини, які пом'якшують фінансову відповідальність платника податків (ст. 1121 ПКУ), а також звільняють його від такої відповідальності (п. 112.8 ст. 112 ПКУ); зменшення обсягу фінансово-податкової відповідальності у разі наявності в діях порушника пом'якшуючих обставин; диференційованого підходу до встановлення обсягу фінансових санкцій, що корелюється із формою вини порушника; адаптації законодавства до вимог воєнного стану, що засвідчило його гуманізацію та «людиноцентричність» пріоритети.

Подальша діяльність із удосконалення чинного законодавства України з питань застосування відповідальності за вчинення правопорушень у податковій та фінансовій сферах сприятиме вирішенню стратегічних задач із розбудови конкурентоспроможної, інвестиційної привабливої, співмірної та справедливої податкової системи.

Список використаних джерел:

1. Гега П.Т. Правовий режим оподаткування в Україні. Київ: Юрінком, 1997. 144 с.
2. Баїк О.І. Понятійно-категоріальний апарат податкового права України: дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Львів, 2019. 522 с.
3. Дмитренко Е.С. Юридична відповідальність суб'єктів фінансового права у механізмі правового забезпечення фінансової безпеки України: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2009. 592 с.
4. Бандурка О.М. Реформування податкової служби – справа невідкладна. *Форум права*. 2009. № 2. С. 25–29.

5. Майстренко О. Прийняття Податкового кодексу як шлях до ефективності системи оподаткування в Україні. *Право України*. 2010. № 6. С.128–134
6. Корнієнко Т.Н., Корнієнко С.А. Податковий кодекс і стратегія розвитку економіки України. *Вісник Дніпропетровської державної фінансової академії: Економічні науки*. 2010. № 2(24). С. 145–149
7. Воробйов Ю.М. Податкова система України: історія становлення та перспективи розвитку. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2010. № 3. С. 6–10
8. Сорока Р.С. Реформа бюджетно-податкового законодавства в Україні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна*. 2015. № 2. С. 138–150
9. Легеза Ю.О. Децентралізація податків та зборів як гарантія соціально-економічного розвитку територіальної громади. 2023. Правова позиція. № 4 (41). С. 100–103
10. Податковий кодекс України: прогнози та реальність : Роз'яснення Міністерства юстиції України від 06.07.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/n0049323-11>
11. Майстренко О. В. Податковий кодекс України: прогнози та реальність. *Міністерство юстиції України*. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_35998
12. Смакограй М.К. Правове регулювання фінансової відповідальності за податкові правопорушення в Україні. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Київ, 2024. 239 с.
13. Про прийняття за основу проекту Податкового кодексу України : Постанова Верховної Ради України від 13.07.2000 р. № 1868-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1868-14>
14. Про проект Податкового кодексу України : Постанова Верховної Ради України від 29.11.2001 р. № 2827-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2827-14>
15. Про спеціальну процедуру розгляду у третьому читанні проекту Податкового кодексу України : Постанова Верховної Ради України від 20.12.2001 р. № 2906-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2906-14>
16. Про прийняття за основу проекту Податкового кодексу України : Постанова Верховної Ради України від 07.10.2010 р. № 2593-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2593-17>
17. Дмитренко Е.С. Місце та роль фінансово-правової відповідальності у механізмі правового забезпечення фінансової безпеки України. *Фінансове право*. 2011. № 4. С. 39–42
18. Дмитренко Е.С. Понятійно-категоріальний апарат фінансового права: проблеми визначення. *Право та державне управління*. 2015. № 2 (19). С. 19–22
19. Смакограй М.К. Проблеми правового регулювання фінансової відповідальності за податкові правопорушення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 8. С. 254–257.
20. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві : Закон України від 16.01.2020 р. № 466-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/466-20>
21. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збору даних та інформації, необхідних для декларування окремих об'єктів оподаткування : Закон України від 17.12.2020 р. № 1117-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1117-20>
22. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень : Закон України від 30.11.2021 р. № 1914-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1914-20>
23. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо платіжних послуг: Закон України від 12 січня 2023 року № 2888-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-20#n119>
24. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15 березня 2022 року № 2120-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#n17>

25. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо імплементації міжнародного стандарту автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки: Закон України від 20 березня 2023 року № 2970-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2970-20#n362>

26. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо врахування положень Рекомендацій Ради Організації економічного співробітництва та розвитку стосовно податкових заходів для подальшої боротьби з підкупом іноземних посадових осіб у міжнародних ділових операціях: Закон України від 4 грудня 2024 року № 4112-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4112-20#n42>

27. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо вдосконалення онлайн-комунікації з платниками податків та уточнення окремих положень законодавства: Закон України від 23 лютого 2024 року № 3603-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3603-20#n72>

28. Лист Державної податкової служби України від 24.11.2021 р. № 24242/7/99-00-20-01-02-07. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/transfertne-tsinoutvorennya-ta-mijnarodne-opodatkovannya/transfertne-tsinoutvorennya/listi-rozysnennya/77384.html>

29. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

30. Постанова ВС від 24.07.2023 р., судова справа № 821/850/18 (провадження № К/9901/1141/19). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112470351>

31. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо платіжних послуг : Закон України від 12.01.2023 р. № 2888-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2888-20>

32. Про платіжні послуги: Закон України від 30 червня 2021 року № 1591-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>

33. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо особливостей оподаткування підприємницької діяльності електронних резидентів. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-20#n53>

34. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/64/2022>

35. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/389-19>

36. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану : Закон України від 03.03.2022 р. № 2118-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2118-20>

37. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану : Закон України від 15.03.2022 р. № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2120-20>

